

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Kuşkusuz anayasal güvence altına da alındığı üzere "herkes temel insani gereksinimlerini karşılayabilecek, insan haysiyetine yakışır biçimde konut ve barınma hakkına sahiptir." Yine "devlet bu hakların gerçekleşmesi için şehirlerin ve diğer yerleşim birimlerinin tarihi ve kültürel nitelikleri ile çevre değerlerini de esas alan bir plan çerçevesinde gerekli tedbirleri alır." Söz konusu bu hak gereğince çeşitli ülkelerde olduğu üzere Türkiye'de de çeşitli dönemlerde sosyal konut projeleri gündeme gelmiştir. TOKİ projeleri ise bunlardan en bilinenler ve yaygın kullanılanı olmuştur.

Genel anlamda ise Türkiye'de konut üretimi yıllık bazda yüzde 23 oranında artmaktadır. Ancak 2002'de yüzde 73 olan ev sahipliği oranı 2019'da yüzde 59 olmuştur. TÜİK'e göre ise konut sahipliğinde nüfus oranı 2019'da yüzde 59, 2021'deyse yüzde 57,5 olarak görülmüştür. Fakat bu oranların içerisinde birden fazla ev sahibi olanlardaki artış, diğer yanda hiç konut sahibi olmayanların varlığını da izah eder düzeydedir. Ekonomik krizin derinleşmesi ile ortaya çıkan artan kira fiyatlarının yarattığı barında sorunu da bu iddiayı teyit etmektedir. Nitekim TOKİ'nin son 20 yılda 1 milyona yakın sosyal konut inşa etmiş olmasına rağmen yoksul nüfusa yönelik veri bulunmamaktadır.

Bunlarla beraber TOKİ tarafından inşa edilen site ve konutlarda yaşayan çok sayıda yurttaşın temel sorunlar yaşadıkları da kamuoyuna yansıyan haberlerdendir. Aksaray merkezdeki konut projesi için 2020 yılında kura çekildiği, 372 konutun başka proje ile birleşerek 694 konut olduğu, 2021 sonunda temel kazıldığı ancak inşaatların dahi başlamadığı bazına yansıyan haberler arasındadır. Yine TOKİ projeleri kapsamındaki konutların genellikle şehir merkezlerine uzak muhitlerde oluşu, kullanılan arazilerin çoklukla engebeli oluşunun yarattığı

sorunlar da dile getirilmektedir. Bu konutlarda yaşayan yurttaşlar için ulaşım ve altyapı sorunlarının çözülmemiş olması, binaların yangın merdiveni gibi son derece hayati bölümlerinin dahi kullanıma uygun olmadığı, kredi borçları bitmeden tapu teslim edilmediğinden devir konusunda sorunlar yaşandığı, ödeme planlarının bilindiğinin aksine faizle alınan konutlara nazaran dezavantajlı olduğu, emekli kesimin emlak vergisinden muaf tutulmadığı, 6 ayda bir yapılan fazla ödemelerin yurttaşları zorladığı, araç park alanlarının yetersizliği/olmaması gibi yakınmalar da oldukça fazladır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de kaç kişi konut sahibidir?
- 2- Türkiye’de kaç kişi birden fazla konuta sahiptir?
- 3- Türkiye’de kaç kişi konut sahibi değildir?
- 4- TOKİ projelerinin kaç tane tamamlanmıştır? Konutların kaç kişilere teslim edilmiştir?
- 5- TOKİ projelerinden kaçında kuralar çekildiği halde inşaatlar başlatılmamıştır?
- 6- TOKİ projeleri kapsamında kaç konutun inşaatı henüz tamamlanmamıştır?
- 7- TOKİ projeleri kapsamında yurttaşlardan son 20 yılda toplanan meblağ ne kadardır? Yurttaşlardan toplanan aylık toplam gelir ne kadardır? Elde edilen gelirler nerelere aktarılmıştır/harcanmıştır?
- 8- TOKİ projeleri kapsamında tüm taksitleri ödeyerek tapu sahibi olan kişi sayısı nedir?
- 9- TOKİ projeleri kapsamında kaç kişi taksitleri ödeyememiştir?
- 10- Taksitleri ödeyemediği gerekçesi ile icralık olan kişi sayısı nedir?
- 11- Emekliler için emlak vergisi hangi dayanakla alınmaktadır?
- 12- Konutların temel eksiklikleri neden giderilmemektedir?
- 13- TOKİ evlerinin şehir merkezine uzaklığı nedeniyle yaşanan mağduriyetler için hangi önlemler alınmıştır? Neden ulaşım, toplu ulaşım gibi temel sorun alanları düzeltilmemiştir?
- 14- TOKİ evlerinin sıklıkla engebeli arazilere kurulduğu nazara alındığında, buralarda engelli bireylerin yaşamını kolaylaştırıcı önlemler alınmış mıdır?
- 15- TOKİ evlerine yakın konumda kaç eğitim kurumu vardır? Bunların kaç kreş, kaç anaokulu, kaç ilkokul, kaç ortaokul, kaç lise düzeyindedir? Öğrencilerin ulaşım koşulları nasıl sağlanmaktadır?
- 16- TOKİ konutlarına yakın konumda kaç sağlık kurumu vardır? Tüm projeler için sağlığa erişim hakkını kolaylaştırıcı hangi önlemler alınmıştır?
- 17- TOKİ evlerinde araç park alanlarının yetersizliği önemli bir gündem olup neden bu konuda ek bir yatırım yapılmamış ve insanların mağduriyetleri giderilmemiştir?
- 18- TOKİ konutlarında yaşam standartları anayasanın emrettiği üzere insan onuruna yakışır düzeyde midir? Bu konutlarda yaşayanların sorunları nazara alındığında, anayasanın emrettiği koşullar neden yerine getirilmemiştir?
- 19- TOKİ konutlarının yapıldığı arazilerin deprem, sel gibi tabii afetlere dayanıklılığı konusunda evvelinde etüd çalışmaları yapılmış mıdır?
- 20- Halihazırda çok sayıda TOKİ konutunun inşaatına başlanmadığı/tamamlanmadığı nazara alındığında yeni açıklanan sosyal konut projeleri nasıl gerçekleşecek ve tamamlanacaktır?

- 21- Henüz kamuoyuna duyurulan sosyal konut projelerinin ödeme planları ve şartları çok sayıda yurttaş kapsamamakta olup, bu proje ile hedeflenen nedir?
- 22- Ödeme planlarının dar gelirli yurttaşın ödeme gücünü aştığı şeklindeki sorulara yönelik verdiğiniz “*Biraz eşinden dostundan borç alarak, biraz ek mesai yaparak bu bedeli karşılayabilirler.*” şeklindeki yanıtın izahı nedir? İşsizliğin arttığı bir dönemde ve çoğu emekçinin fazla mesai ücreti dahi alamadığı, kayıt dışı asgari ücretin altında meblağlara çalıştıkları nazara alındığında sunduğunuz seçenek kendi kendine egale olmuş olmuyor mu?
- 23- Ekonomik krizin derinleştiği son yıllarda borçlu yurttaş sayısının fazlalığı, icra dairelerinde biriken alacak dosyalarındaki artış yurttaşların bu konutlara sahip olmak için “yakınlarından” borç alamayacaklarını göstermiyor mu? Bu bağlamda açıklana sosyal konut projesinin amacı tam olarak nedir?